

SUMMARY

LAMPROSPORA MACRACANTHA: A TINY CUP-FUNGUS

The discovery of a probable new cup-fungus for the Netherlands, *Lamprospora macracantha* (Boud.) Seaver (syn: *Lamprospora crec'hqueraultii* (Crouan) Boud. var. *macracantha* Boud.) in the neighbourhood of Belfeld near a sand-loam-quarry is described in detail.

Belfeld is situated in the northern part of the Province of Limburg about eight kilometres south of Venlo.

In this article, much attention is paid to the determination, its characteristics — including the differences with *Lamprospora crec'hqueraultii* (Crouan) Boud., systematic position and distribution. Finally, material has been deposited at the Rijksherbarium Leiden (L) and private-herbarium Billekens Venlo (Bl).

LITERATUUR

- ARNOLDS, E., 1984. Standaardlijst Nederlandse macrofungi. Coolia deel 26. Uitgave: Nederlandse Mycologische Vereniging: 318-319.
- BILLEKENS, P., 1985. *Coloscypha fulgens*: een bekerzwam uniek in Nederland. Natuurhistorisch Maandblad 74(12): 231-234.
- BOUDIER, E., 1907. Histoire et classification des Discomycètes d'Europe. Paris.
- BOUDIER, E., 1905-1910. Icones Mycologicae. Paris. 1981 by Editions Plantarum Lausanne: No. 224, tome II, plaat 405.
- CAILLET, M. & G., MOYNE, 1980. Contribution à l'étude du genre *Octospora* Hedw. ex S.F. Gray emend. Le Gal. Espèces à spores ornementées, globuleuses ou subglobuleuses. Bull. Soc. Myc. de France 96 (2): 175-211.
- DENNIS, R.W.G., 1977. British Ascomycetes. J. Cramer, Vaduz.: 59,60.
- GRELET, L.J., 1948/1979. Les Discomycètes de France d'après la classification de Boudier. Réédition 1979. "Le Clos de la Lande" Saint-Sulpice-de-Royan, (France): 194-195.
- HÄFFNER, J., 1987. Rezente Ascomycetenfunde IV. Die Gattungen *Miladina* und *Sphaerospora*, *Tri-*

chophaea paludosa. Beiträge zur Kenntnis der Pilze Mitteleuropas III. Einhorn Verlag: 425.

KEIZER, P.J., 1987. *Octospora wrightii* in Nederland. Coolia 30(4): 83-85.

KORF, R.P., 1972. Synoptic key to the genera of the Pezizales. Mycologia 64(5): 937-994.

LE GAL, M., 1947. Recherches sur les Ornementations sporales des Discomycètes operculés. Série A, No. 450. Paris: 123-133.

LE GAL, M., 1969. Position taxinomique du genre *Phaedropezia* Le Gal et révision de la famille des Humariaceae. Bull. Soc. Myc. de France 85: 5-19.

MAAS GEESTERANUS, R.A., 1969. De fungi van Nederland. 2B. Pezizales — deel 2. Kon. Ned. Natuurh. Ver. Wet. Meded. 80: 24,25.

MOSER, M., 1963. Kleine Kryptogamenflora Band IIa. Ascomyceten. Gustav Fischer Verlag — Stuttgart: 112,113.

RIFAI, M.A., 1968. The Australasian Pezizales in the Herbarium of the Royal Botanic Gardens Kew. Verhandelingen der Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen afd. Natuurkunde. Tweede Reeks, 57(3): 189,190.

SEEVER, F.J., 1928/1978. The North American Cup-fungi (Operculates). Reprint 1978 by Lubrecht & Cramer, Monticello, New York (V.S.): 54,55,62,63.

KORTE MEDEDELING

NACHTZWALUWINVENTARISATIE 1988

In Nederland worden dit jaar in diverse provincies Nachtzwaluw-inventarisaties op poten gezet. Limburg, zeker niet onbelangrijk voor deze soort, mag hierbij natuurlijk niet achterblijven. Vandaar dat wij als districtscoördinatoren van SOVON, in het kader van het Bijzondere Soorten Project, deze telling ook voor Limburg op touw willen zetten. Ons streven is dat, in 1988, alle voor de Nachtzwaluw belangrijke terreinen worden geïnventariseerd. Onze gedachte gaat uit naar de volgende terreinen:

Bergerheide, Weerterbossen, Looierheid, Budelerbergen, Swolgenderhei-

de, Heldense Bossen, De Hamert, Beegderheide, Meinweg en Brunssemerheide.

Voor deze terreinen zoeken wij vrijwilligers die hier, minimaal 2-3 avonden of ochtenden verspreid over de maanden, juni en begin juli, systematisch onderzoek willen doen naar het voorkomen van de Nachtzwaluw. Geïnteresseerden kunnen zich aanmelden bij een van de drie onderstaande personen. Van de solitaire paren die her en der nog in de provincie voorkomen vragen wij plaats en datum van waarneming. Als er voldoende belangstelling is, willen we de gebieden groepsgewijs onder handen nemen. Samen met en onder leiding van één of meerdere districtscoördinatoren zullen enkele gebieden systematisch worden onder-

zocht op het voorkomen van de Nachtzwaluw. De tijd dringt, dus neem snel contact op met een van ons.

Dit jaar zal Het Vogeljaar ruim aandacht besteden aan de Nachtzwaluw middels een themanummer.

Hierin komen, buiten aantallen en verspreiding, ook de relatie tussen voorkomen en beheer van de terreinen ter sprake. Onder het motto: "Géén aantallen, géén beheer" vragen wij uw medewerking. Bel ons en doe mee!!

BOENA VAN NOORDEN, Vletweide 158, 3981 ZP Bunnik, (03405-67552).

FRANS SCHEPERS, Einder Coolhoff 41, 6155 JE Puth-Schinnen, (04493-2943).

ERNEST VAN ASSELDONK, Sch. Kellenerstraat 68, 6042 XH Roermond, (04750-25780).

BOEKBESPREKINGEN

HET GESLACHT *PHOLIOTA* (BUNDELZWAMMEN)

DIEN TJALLINGII-BEUKERS. Hoogwoud, Kon. Ned. Natuurhist. Vereniging, 1987. 75 afb. Wetenschappelijke Mededelingen K.N.N.V., nr. 185. Prijs (incl. verzendkosten): leden f 18,00, niet-leden f 27,00. Besteladres: Bureau K.N.N.V., Burg. Hoogenboomlaan 24, 1718 BJ Hoogwoud; girorekening 13028.

Deze uitgave gaat over paddestoelen, die in Nederland algemeen voorkomen op al of niet dode stammen en takken. Deze bundelzwammen waren merendeels niet betrouwbaar te herkennen.

De schrijfster heeft jaren lang studie gemaakt van *Pholiota*. Daardoor was het haar mogelijk oude en recente publicaties op waarde te schatten en de in Nederland aangetroffen 24 soorten (en 3 misschien nog te ontdekken soorten) gezaghebbend te bespreken.

In de inleiding wordt op korte en duidelijke wijze ingegaan op de naamgeving van Fries, een Zweedse mycoloog, die het eerst de naam *Pholiota* gebruikte. Ruim aandacht wordt besteed aan de omgrenzing van dit geslacht. Zeer goed is de beschrijving van de kenmerken, die belangrijk zijn voor de determinatie van de soorten. De sleutel tot de ondergeslachten en sekties, hoewel nog niet door ondergetekende beproeft, is kort en duidelijk. Hetzelfde mag gezegd worden van de sleutel tot de soorten. Speciaal

wordt gewezen op opvallende microscopische en macroscopische kenmerken, hetgeen een juiste diagnose vergemakkelijkt. Van iedere soort is een ruime en zeer goede beschrijving met goede tekeningen. Er worden veel synoniemen genoemd en waar in de literatuur afbeeldingen te vinden zijn. Voorts wordt steeds gewezen op verwisselingsmogelijkheden met andere soorten uit het geslacht.

En voor diegenen, die niet zo thuis zijn in de mycologische vaktermen is er een lijst met verklaringen. Een uitgebreide literatuurlijst complementeert het geheel.

Zowel voor beroeps- als voor iedere amateurmycoloog is deze uitgave een belangrijke aanwinst, voor een aantrekkelijke prijs, vooral gezien hetgeen men er voor krijgt en het werk, dat er aan besteed is.

Zonder microscoop zal een juiste determinatie niet altijd mogelijk zijn.

De enige kritische noot, die te vermelden valt is, dat in de sleutel bij verwijzing naar de soort geen pagina genoemd wordt. De alfabetische volgorde voorkomt niet geheel onnodig gezocht.

Dit werk zal zeker een bestaande leemte opvullen en bijdragen tot meer kennis van deze bijzondere groep paddestoelen.

P.H. KELDERMAN

LANDSCHAPSWANDELING RULLINGEN

J. STEVENS (red.). Rekem (België), Provinciaal Natuurcentrum, 1987. 100 blz., afbn. Prijs: 100 Bfr. (+ 20 Bfr. verzendkosten). Te bestellen bij het Provinciaal Natuurcentrum, Populierenlaan 30, 3620 Rekem-Lanaken (België), tel.: 011-714444.

Onlangs verscheen in de reeks "Landschapswandelingen" van het Provinciaal Natuurcentrum te Rekem (België) de derde gids die ditmaal, na Alden Biesen (1982) en Nieuwenhoven (1985), geheel gewijd is aan het in 1978 (door de Provincie Limburg) verworven Provinciaal Domein Rullingen. Evenals haar twee voorgangers beschrijft ook deze publikatie weer een karakteristiek Limburgs landschap in al zijn facetten.

Het boekje "Landschapswandeling Rullingen" behandelt het in een typisch Vochtig-Haspengouwse landschap gesitueerde Provinciaal Domein Rullingen en zijn omgeving aan de hand van een tweetal wandelingen (lengte resp. 3 en 3,5 km) waarbij de verschillende aspecten van het landschap aan bod komen: ondergrond, reliëf en bodem, de menselijke invloed, de situering nabij Borgloon (Land van Loon), de landbouw en fruitteelt, flora en fauna.

Het 100 blz. tellende boekje in handig zakformaat en rijk geïllustreerd met talrijke foto's, tekeningen, schema's en kaartjes maakt de lezer wegwijs in het complexe doch zeer boeiende Haspengouwse landschap. Deze landschapswandeling is een rijke bron van informatie voor al diegenen die het Provinciaal Domein Rullingen bezoeken en natuur en landschap in de omgeving

willen verkennen. Het is dan ook vooral een edukatieve wandelgids geworden. Algemene begrippen van het Haspengouwse landschap worden geënt op konkrete waarnemingen tijdens de wandeling. Daartoe is een wandelkaart opgenomen met aanduidingen van de punten die in de tekst worden besproken. Heel wat facetten van zowel het Domein als het omringende Haspengouwse landschap komen in opeenvolgende hoofdstukken ter sprake: de lange voorgeschiedenis vervat in ondergrond, reliëf en bodem, de beken die het landschap zijn karakteristieke vorm gaven, de geschiedenis van het Domein van Middeleeuwse sterkte tot provinciaal centrum voor streekgebonden toerisme, het gezellige wandelparkje, het nederzittings- en wegenpatroon in de omgeving, de landbouwvoering en fruitteelt, de wilde flora en de meest opvallende fauna.

Meer nog dan een opsomming van een aantal wetenswaardigheden tracht dit boekje juist de samenhang van de verschillende facetten te benadrukken. Het is die wisselwerking die een landschap zo complex maar juist ook zo boeiend maakt.

De aankoop van Rullingen door de Provincie Limburg vloeit voort uit de hernieuwde aandacht en zorg voor de waarden van het historisch gegroeide landschap in België. Ook dit boekje is weer een stap in de herwaardering van ons landschappelijk en cultureel erfgoed en nodigt dan ook uit om te gaan kijken.

B.G. GRAATSMA

ECOS, BOEIEND VERHAAL OVER ONS MILIEU

MIDAS DEKKERS. Uitgave Museon Den Haag, 1988. 27 blz., afbn. Prijs: f 1,— bij het Museon in Den Haag of bestellen door storting van f 3,50 (inclusief porto) op postgiro 57971 van het Museon in Den Haag onder vermelding van "Cahier Ecos".

Eind februari verscheen een bijzonder milieubookje, in principe bedoeld voor de leerlingen van de eerste twee klassen van de middelbare school, getiteld "Ecos, mens, energie en milieu". Dit cahier — 27 pagina's tekst inclusief talrijke illustraties kan moeilijk doorgaan voor een boek — ontstond als de uitwerking van de milieushow "Ecos", een van de speciale attracties van het Museon in Den Haag. De productie en de verspreiding is dan ook in handen van het VROM (Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer). Uiteraard is dit cahier voor volwassenen "licht verteerbaar"; de vaak ludieke en in elk geval oorspronkelijke tekst is van niemand minder dan van Midas Dekkers en "smakelijk opgediend" vanwege de grappige cartoons en bijpassende andere illustraties (resp. van de hand van Alice Blokland en Marianne Vos).

Het enfant terrible in de Biologie (Midas bedoel ik) is door zijn direkt taalgebruik en zijn

origineel en "simplistisch" denken zeer in trek bij jongere lezers. De tekstondersteunende tekeningen en cartoons sluiten goed aan bij de smaak van dit publiek.

Toch bevatten de teksten van Midas hier en daar passages waarvan de humor en de diepere betekenis de meeste leerlingen zeker zullen ontgaan, zoals bijvoorbeeld op pagina 8: "Voor alles wat je maakt heb je grondstoffen nodig of je nu eten maakt of schoonmaakt" en "Als grondstof voor graan gebruikt een boer de grond zelf, een minister maakt politiek van hele en halve waarheden".

Omdat er onder het lezerspubliek van het Maandblad nauwelijks lezers schuilen uit de bovenvermelde doelgroep, maar wel hun ouders en andere opvoeders, kan ik alleen aan de laatste twee categorieën dit cahier van harte aanbevelen voor thuis, op school of liever nog als handleiding voor de milieushow "Ecos" in het Museon. Bovendien hoeft U dan de hoge portiekosten (zie boven) niet te betalen!

H.H.

SCHETS VAN DE NEDERLANDSE RIVIER- EN BINNENVISSERIJ TOT HET MIDDE VAN DE TWINTIGSTE EEUW

D.E. VAN DRIMMELLEN. Nieuwegein, Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij, 1987. 128 blz., afb., lit.opg. ISBN 90-800120-2-5. Prijs: f 15,—.

Verkrijgbaar door overmaking van vijftien gulden op postbanknummer 595.000 t.n.v. OVB te Nieuwegein onder vermelding van 'boek van Drimmelen'.

De auteur beschrijft in zijn boek de historie van de Nederlandse rivier- en binnenvisserij. Vooral de negentiende en twintigste eeuw komen uitgebreid aan de orde. De periode vóór 1800 krijgt minder aandacht. Diverse geschiedkundige aspecten van de binnenvisserij in ons land passeren de revue: visserijwetgeving, visculturen, vangstmethoden, overheidspolitiek, particuliere initiatieven e.a. De lezer wordt op de hoogte gebracht van veel interessante feiten, die de auteur plaatst tegen een achtergrond van maatschappelijke en visserijkundige veranderingen. Het boek van Van Drimmelen prikkelt en stimuleert tot verdergaand archiefspoorwerk. De Nederlandse archiefbewaarplaatsen bevatten naar alle waarschijnlijkheid nog veel ongepubliceerde gegevens over de zoetwatervisserij. Met name in de provincie Limburg is er nog voldoende werk aan de winkel als het gaat om het blootleggen van de historie van de regionale visserij.

De publicatie van Van Drimmelen kan ik iedere geïnteresseerde aanbevelen. Het boek is prettig en informatief geschreven. De aantrekkelijke prijs nodigt daarbij extra uit om tot aanschaf over te gaan.

E. PELZERS